

IGAZSÁGÜGYMINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

**MENEKÜLTÜGYÉRT ÉS MIGRÁCIÓÉRT FELELŐS
TEMATIKUS MUNKACSOPORT**

IKT. SZÁM: VII/14/3/2019

MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

**EMLÉKEZTETŐ
2019. FEBRUÁR 1. 9.00**

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 4. IV. em. 439/a.

Időpont: 2019. február 1. 9.00

Tárgy: Menekültügyért és Migrációért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Felkai László, a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára, a Menekültügyért és Migrációért Felelős Tematikus Munkacsoport elnöke köszöntötte a jelenlévőket és ismertette a napirendet.

1. napirendi pont: A munkacsoport ügyrendjének elfogadása

Dr. Felkai László elmondta, hogy az ügyrend módosítását az indokolja, hogy megváltozott az Emberi Jogi Munkacsoportot létrehozó alapszabály, ami kihat a Tematikus Munkacsoportokra is. A Munkacsoport ügyrendjében tagként megjelölt szervezetekkel kapcsolatban elmondta, hogy a TMCS munkájában részt vehetnek egyéb szervezetek is. A jelenlévő szervezetek között nincs érdemi különbség. Hangsúlyozta, hogy a kormányzat nyitott a párbeszédre.

Az ügyrenddel kapcsolatban észrevétel nem hangzott el, a Munkacsoport a Menekültügyért és Migrációért Felelős Tematikus Munkacsoport ügyrendjét egyhangúlag elfogadta.

2. Tájékoztató a 2018. év migrációs fejleményeiről

Dr. Felkai László a közeljövőre vonatkozóan elmondta, hogy a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (a továbbiakban: BMH) átalakításával kapcsolatos törvényjavaslat már be van nyújtva az Országgyűlésnek. A kormányzat nem tervez jogalkotási tevékenységet az

európai parlamenti választásokig hátralévő időszakra, csak a Brexittel kapcsolatosan. Elmondta, hogy bizonytalanságot okoz, hogy még mindig nem lehet tudni, hogy lesz-e rendezett kilépés vagy nem. A 2019. február 5-ei Közigazgatási Államtitkári Értekezlet napirendjén lesz egy törvénytervezet, amelyben a rendezetlen kilépést modellezték. A reciprocitás elve alapján azokat a jogokat kívánja Magyarország biztosítani a brit állampolgároknak, amelyeket a brit fél is biztosítani fog az EU-s állampolgároknak. Magyarországnak eltérő a terminus technikusa, de lényegében aki a február 29-ei kilépés előtt brit állampolgárként Magyarországon tartózkodik, az meg fogja kapni a nemzeti letelepedési engedélyt. Hangsúlyozta, hogy ez a BM álláspontja, amit a Kormány még felülírhat, illetve az Országgyűlés mást is elfogadhat. Hozzátette, hogy a nemzeti letelepedési engedély tekintetében csak két kizáró okot fognak vizsgálni, a nemzetbiztonsági kizáró okot és a hároméves itt tartózkodást. A magyar intézményrendszer miatt nem kívánják átalakítani, de olyan kivételeket akarnak teremteni, ami lehetővé teszi, hogy aki 2019. február 29-én Magyarországon tartózkodik, az akadálytalanul továbbra is itt tartózkodhasson, beleértve a családtaggyűlést is.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy rövid összefoglalást szeretne adni a 2018-as évet jellemző migrációs trendekről, az adatok közül csak a legfontosabbakat emeli ki, mivel a jelenlévők közül sokan részleteiben is foglalkoznak ezzel a témával és figyelemmel kísérik a migrációs trendek változásait. Összefoglalója elején rövid *nemzetközi kitekintést* tett, amelynek során hangsúlyozta, hogy a nemzetközi események nagymértékben befolyásolták a hazai migrációs trend alakulását. Mivel a Tematikus Munkacsoport emberi jogi kérdésekkel foglalkozik, elsősorban az illegális migráció és menedékkjog kérdéskörét érdemes ebben a körben elemezni. Az *illegális migráció* terén jelentős csökkenés volt az Európát elérő illegális migránsok számában. Közel 150 ezer embert regisztráltak illegális migránsként. Ebben a tekintetben az adatokat a Frontex bocsátja közre, bizonyos adatok még feldolgozás alatt állnak. A jelentős csökkenés oka a közép-mediterrán útvonalon bekövetkező változás, a migrációs nyomás jelentős enyhülése. Az illegális migrációs útvonalakban – függetlenül a jelentős átrendeződéstől – továbbra is aggodalomra adhat okot két reláció, a nyugat-mediterrán útvonal és a kelet-mediterrán útvonal, amelyek esetében jelentős növekedés látszik. A nyugat-mediterrán útvonalon, a Marokkó és a Spanyolország közötti migrációs útvonalon több mint 50%-kal nőtt egy év alatt az illegális migránsok száma, abszolút számban ez több mint 56 ezer főt jelent. Főleg a fekete-afrikai régióból érkező migránsok választják ezt az útvonalat. Látva Spanyolország bevándorlási politikáját, jogos az aggodalom, az elkövetkezendő időszakban vélhetően további növekedésre lehet számítani. A kelet-mediterrán útvonalon 40%-os növekedés van az előző évhez képest, ahol első sorban szírek, afgánok, irakiak, törökök, pakisztániak érkeztek, a számuk itt is 55-56 ezer főt jelent. Az emelkedést a török-görög szárazföldön keresztül érkezők számának a növekedése indokolja. A közép-mediterrán útvonalon érkezők számában nagyon erőteljes, több mint 80%-os csökkenés következett be. Ennek oka egyrészt a líbiai parti őréség aktívabb tevékenysége, továbbá kiemelten Olaszország bevándorlási attitűdjének megváltozása. Hangsúlyozta, hogy az útvonal országai egyre inkább felismerik a külső határőrizet fontosságát, az itt bekövetkező intézkedések jelentősen érzéttetik hatásukat az érkezők számában. Így is 23-24 ezer fő közötti az érkezők száma. A nyugat-balkáni útvonal tekintetében további csökkenés tapasztalható,

aminek az oka hangsúlyozottan a külső határőrizet megerősítése és a szigorúbb jogi szabályozási rendszerek életbe léptetése. Az EU-török paktum – a hiányosságok ellenére – főképp hat az illegális migrációra, valamint a szigorúbb tagállami hozzáállások, illetve a nem EU tagállamok megerősített határőrizete is szerepet játszik a csökkenésben. 2018-ban ebben a térségben az érkezők száma 5.400-5.500 fő volt. **Végh Zsuzsanna** a *magyar helyzet* tekintetében elmondta, hogy az *illegális határátlépők* száma – akikkel szemben a Határrendészet a külső határvonaltól számított 8 km-en belül intézkedett és a migrációs válsághelyzetben alkalmazandó szigorúbb szabályok alapján Szerbia irányába a kiléptető kapun keresztül átkísért– 3.951 fő. Itt is látható a csökkenés, amely összefügg a migrációs útvonalak átrendeződésével. Jelezte, hogy ezeket a statisztikai adatokat az ORFK publikálja. 334 fő volt a mélységi ellenőrzések során elfogottak száma Az illegális migránsokkal szemben lefolytatott különféle eljárások száma meghaladta a négyezret. A *menedékkérők száma* tekintetében **Végh Zsuzsanna** elmondta, hogy 2018. november 30-ig állnak rendelkezésre nemzetközi adatok, mivel az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EASO), melynek munkájában Magyarország aktívan részt vesz, a hiteles adatokat bizonyos fáziskéséssel teszi közzé. A decemberi adatok feldolgozása még folyamatban van.. Az adatok 2017-hez képest 11-12 %-os csökkenést mutatnak. November végéig több mint 580 ezer menedékkérőt regisztráltak a tagállamok. Hosszú idő óta Németország fogadja a legtöbb menedékkérőt. A német partnerszervtől kapott – a teljes évre szóló – adatok alapján 2018-ban 185.853 kérelmezőt regisztráltak Németországban. Franciaország áll a második helyen, Görögország a harmadik, majd Olaszország következik. Spanyolország az 5. helyen van, de ez az adat 2019-ben változni fog, még Görögország elé is léphet Spanyolország. A nemzetközi palettában Magyarország a 26. helyen van a menedékkérők számát tekintve, Magyarországon a kérelmezők száma 2018-ban 671 fő volt. Az Európai Unióban benyújtott kérelmek *állampolgársági összetételét* tekintve az elmúlt évben bár nagyságrendileg csökkent, de még mindig Szíriából érkeznek a legtöbben. Magyarországon Szíria, mint kibocsátó ország már nem az első helyen van. A szír kérelmezőket megelőzik az Afganisztánból, Irakból érkezők. A *V4 országok összehasonlításában*, míg korábban Magyarország volt a legtöbb menedékkérelmet regisztráló ország, 2018-ban már a legtöbb kérelmet Lengyelországban nyújtották be. Magyarország tekintetében a csökkenés a 2017. évhez képest – amikor 3.397 volt a kérelmezők száma – 80%-os. A meghozott intézkedések; a külső határőrizet megerősítése, a tranzitónák felállítása, a migrációs válsághelyzetben alkalmazandó szigorú szabályok mind közrejátszanak a számok alakulásában. Az illegális migránsokkal szembeni határrendészeti intézkedések számát tekintve látható, hogy ha nem lennének azok a jogi eszközök, amelyek alapján most a rendőrség az illegális migránsokkal szemben eljár, akkor 6.000 fölött is lehetne a menedékkérők száma. Az elmúlt évben a menedékkérelmek 94%-a első kérelem volt, szemben a korábbi évekkal, amikor visszaélve a jogi lehetőségekkel, nagy számban került sor a kérelmek ismételt benyújtására.. Ma már a szigorúbb szabályokkal ezeket a visszaéléseket ki lehet küszöbölni. A *havi bontású adatokból* látszik, hogy az utolsó 5 hónapban még inkább csökkent a kérelmezői szám. A július 1-én hatályba lépett módosítás bővítette az elfogadhatatlan kérelmek körét. A menekültügyi hatóság már a biztonságos harmadik ország tekintetében nem csak azt az országot vizsgálja, ahonnan belép Magyarországra a menedékkérő, hanem a teljes útvonalat. A menedékkérők *korcsoport összetételének* adataival kapcsolatosan elmondta, a 2018. év jellemzője volt, hogy

Szerbiából a tranzitónába – főleg az utolsó 6-8 hónapban – elsősorban kisgyermekes családok érkeztek. A tranzitónában tartózkodók 39%-a 14 év alatti gyermek. 403 férfi, 268 nő volt. A *tranzitónában benyújtott menedékkérelmekkel* kapcsolatban elmondta, hogy főszabály szerint migrációs válsághelyzetben csak a tranzitónában lehet benyújtani menedékkérelmet, mely alól a jogszabály állapít meg bizonyos kivételeket: pl. ha jogszerűen tartózkodik a külföldi a kérelem előterjesztésekor az országban, vagy szabadságkorlátozó kényszerintézkedés hatálya alatt áll. Ezekben az esetekben belföldön is benyújtható a kérelem. Az összes benyújtott kérelemből 563 a tranzitónában került benyújtásra. Az elmúlt évben a tranzitónában tartózkodókat érintően 933 döntést hozott a BMH, ez a szám tartalmazza az előző évről nagy számban áthozott folyamatban lévő ügyeket is, amelyek többsége az év végén bírósági szakban lévő ügy volt. A *védelemben részesítések* száma tekintetében elmondta, hogy 299 fő kapott valamilyen szintű védelmet. 32 fő esetében menekült státuszt, 257 fő esetében pedig oltalmazotti státuszt ítélte meg a BMH és 10 esetben állapította meg a visszaküldés tilalmát, illetve befogadotti védelmet nyújtott. Az *elutasított döntések* száma 552. Az előző évben is nagy arányban hoztak megszüntető döntést, amelynek egyik oka, hogy sokan – nem egy esetben még a közigazgatási döntés meghozatala előtt – önként elhagyták a tranzitónát és kiléptek Szerbia irányába. Sok kritika éri a tranzitóna működését, sokan minősítik őrizetnek ezt az elhelyezési formát, de épp a megszüntetések száma mutatja azt, hogy nem jelent a tranzitónában történő elhelyezés teljes szabadságkorlátozást, hiszen a menedékkérő a számára kijelölt szálláshelyet bármikor szabadon, saját akaratából Szerbia irányába elhagyhatja. A megszüntető végzések másik oka, hogy az érintett visszavonja a menedékjogi kérelmét, de nagyobb arányban a tranzitóna elhagyása a megszüntető végzés indoka.

Huber Károly a Felelős Társadalomért Alapítvány képviselőjében megkérdezte, hogy van-e valamilyen koordináció egyéb országokkal azokat a személyeket érintően, akiknek a dokumentálása megtörtént és elhagyták a tranzitónát.

Végh Zsuzsanna válaszában elmondta, hogy a menekültügyi hatóság az eljárás első mozzanatként minden, a tranzitónába belépő személyt menedékkérőként rögzíti az EURODAC rendszerben. Ha ez a személy egy másik európai uniós tagállamban menedékjogi védelemért folyamodik, azonnal látni fogja a tagállam, hogy itt volt egy folyamatban lévő menekültügyi eljárás. Megjegyezte, hogy az európai uniós gyakorlatot tekintve ez alól vannak apróbb kivételek, mert Görögországban az ott felhalmozott tömegek okán elég lassú a regisztráció. Több olyan esetről tudnak, hogy valaki hónapokig volt görög menekülttáborban és nem volt nyoma az EURODAC rendszerben. A regisztrációk nem mindenhol zajlanak olyan fegyelmezetten, mint Magyarországon. Függetlenül attól, hogy tranzitónában nyújtotta be a kérelmező a menedékjogi kérelmet vagy az ország mélységében, az elmúlt évben összesen 962 döntés született. Közigazgatási eljárásban elismertek 68 főt menekültként, 281 főt oltalmazottként és 18 főt befogadottként, elutasítottak 595 főt. Továbbá 160 megszüntető döntést hoztak egyrészt kilépés, másrészt ismeretlen helyre távozás okán. A magyar elismerési arány az Európai Unió tagállamaival közel azonos, évek óta 34-36% között mozog. Az elmúlt évben az elismerések számának üteme kicsit lelassult a második félévben, aminek oka a jogszabályi változás. Minden 2018. július 1. után meghozott döntést az érintettek

megtámadtak jogorvoslattal, és sok esetben azért van a közigazgatási döntéseken felüli menekültkénti elismerés, mert a bíróság úgy dönt, hogy a Hatóságnak védelmet kell biztosítani, jöllehet ez a bírósági jogkör a menedékjogi törvényből nem vezethető le. Mint ahogy az sem, hogy ki kell hozni a tranzitónából a kérelmezőt és nyitott intézményben kell elhelyezni.

Azok a menedékkérők, akiket bírósági döntés alapján a hatóság nyitott befogadó intézményben helyez el, szinte kivétel nélkül elhagyják Magyarországot. 2018-ban 10 alatt volt az elrendelt *menekültügyi őrizetek* száma. Ez az elmúlt korábbi évekhez képest jelentős változás, 2017-ben 300 fölött volt ez a szám. Elsősorban a tranzitóna szabályok miatt nem volt szükség annak az intézkedésnek az alkalmazására.

Kováts András a Menedék Migránsokat Segítő Egyesület képviselőjében megkérdezte, hogy ha az összes tranzitónában meghozott elismerő döntések száma 299 volt, összesen pedig 367, akkor feltételezhetjük, hogy 68 fős különbség azok számát mutatja, akik a tranzitónán kívül nyújtották be a menedékjogi kérelmüket, vagy a bíróság és a tranzitóna számai összesen.

Végh Zsuzsanna megerősítette, hogy a különbség nagyobb számban a bírósági döntések számát mutatja.

Kováts András megkérdezte, hogy ezek az emberek a tranzitónában tartózkodtak ez idő alatt.

Végh Zsuzsanna válaszában elmondta, hogy ezek az emberek döntő többségükben, 95% fölötti arányban a tranzitónában voltak.

Kováts András megkérdezte továbbá, hogy van-e adat arra vonatkozóan, hogy hány közigazgatási döntés született a tranzitónán kívül.

Végh Zsuzsa elmondta, hogy erre vonatkozóan nem tud fejből válaszolni, jelenleg folyik az adatok elemzése. Ígéretet tett rá, hogy a későbbiekben az adatot megküldi. Folytatva előadását elmondta, hogy a számokon túl és az említett jogszabály módosításon túl nagyon lényeges, hogy a *menekültügyi intézményrendszer* 2019. január 1-vel átalakult. A megváltozott jogszabályi környezet és a statisztikai adatok alakulása okán szükségtelemmé vált annyi befogadó intézmény működtetése és fenntartása. Az intézmények többsége szinte üresen állt. Jelenleg a vámoszabadi befogadó állomás és a balassagyarmati befogadó állomás és közösségi szállás, valamint Nyírbátorban egy menekültügyi őrizeti hely működik. A hatósági rendszer is változott 2019. január 1-től, megszűntek a regionális igazgatóságok keretei között a menedékjogi osztályok, a Menekültügyi Igazgatóság jár el minden menedékkérő ügyében.

Lehel Balázs a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) képviselőjében megkérdezte, hogy mikor jelennek meg a 2018-as év egészére vonatkozó adatok.

Dr. Végh Zsuzsanna elmondta, hogy az évértékelő értekezlet előtt állnak, elemzik a statisztikai adatokat, várhatóan 2019 februárjának végén tudják nyilvánosságra hozni az adatokat.

Dr. Dobos Ágoston a Református Misszió Központ képviselőjében megköszönte a tájékoztatást és elismerését fejezte ki a BMH részére, egyrészt azért, mert bevonják a szervezeteket a konzultációba, hogy 15 éve megszavazták nekik a bizalmat és látogathatják a menekülteket, másrészt azért, hogy megtesznek mindent annak érdekében, hogy ezt az óriási problémát kezeljék. Elmondta, hogy református lelkészként 15 éve végez lelki gondozást különböző idegenrendészeti központokban, menekülttáborokban. 2 éve rendszeresen, havi két alkalommal jár a röszkei és a tompai tranzitónába. A szolgálatuk lényege az egyház küldetése, olyan munka elvégzése, amelyet senki más nem végez, sem politikai, sem társadalmi, sem civil szervezet, ez pedig az evangélium hirdetése és az imádság. Továbbá a Misszió foglalkozik lelki gondozással és jótékonykodással is. A menekülteknek mindig tudomásukra hozzák, hogy az ügymenetbe nem tudnak és nem is kívánnak beavatkozni. Tapasztalata szerint nagy erőfeszítések és gondosság veszi körül a menekülteket, annak érdekében, hogy emberi életformát kaphassanak ebben a nehéz helyzetben is. De tapasztalja azt is, hogy az ott levők nagy nehézségekkel küzdenek, ezek közül kiemelte a túl hosszú várakozási időt, a bizonytalanságot és a semmit tevést. Lelkileg megterhelő a több hónapos várakozás a tranzitónában. Az ügyintézés időtartamában vannak kiugró kivételek. Van, aki már 17 hónapja van a tranzitónában. **Dobos Ágoston** több embert, illetve családot említett, akik 7, 9, 12 hónapja tartózkodnak a tranzitónában. Van közöttük olyan, akinek az ügye az Emberi Jogok Európai Bíróságához került, az óriási várakozás miatt nem tud továbblépni. Különböző okok miatt vannak itt, van közöttük üldözött keresztény, van, aki a zsidó hite miatt, van, aki a jezidi hite miatt lett üldözött, van közöttük egy szunnita és síita házaspár, akiket a családjaik akarnak kiirtani, és van, aki az autista gyermekének keres megoldást. A bizonytalanság tekintetében elmondta, hogy újabb és újabb terminusokat kaptak, már nem tudják, hogy van-e mire várni. Elmondta, hogy jótékonyaságból, illetve az állami gondoskodásból van étele, ruházata, mindennel el van látva, de jótékony hatással lenne rájuk, ha értelmesebbé tudnák tenni az ott tartózkodásukat. A semmit tevés feloldásában segíthetne a saját főzés. Az egyik tranzitóna szektorban kis konyhakertet is kialakítottak, csak máshova kellett költözniük, illetve a rossz idő miatt is értelmét veszítette ez. Segít, ha ők is hozzá tudnak járulni a saját maguk ellátásához. Kérte, hogy akik ebben tudnak segíteni, a hosszú időt, a bizonytalanságot és a semmit tevést oldják fel az irgalmasság és a szeretet értékrendjén.

Dr. Felkai László a hosszú idő tekintetében elmondta, hogy az ügyintézési határidő betartása a magyar hatóságokon múlik, de figyelembe kell venni a bírósági eljárásokat is.. A hosszabb tartózkodásnak oka lehet az is., hogy valakinek jogerősen elutasítják a menedékjogi kérelmét, de nem hagyja el az országot. Ebben nem tudnak segíteni, a kormányzat nem akar ezen változtatni.

Dr. Végh Zsuzsanna megköszönte a Református Misszió Központ támogatását és segítségét, megerősítette, hogy az együttműködésük nagyon hosszú időre nyúlik vissza. A közigazgatási

eljárások határideje tekintetében elmondta, hogy az elmúlt évben az átlagos ügyintézési határidő 29-30 nap volt. Megjegyezte, hogy jogszabály szerint 60 nap alatt kell döntést hozni, amely időtartamba nem számít bele az okmányok, dokumentumok fordításának időtartama. Az anyanyelvi meghallgatások kezdete függ attól, hogy mikor áll rendelkezésre tolmács. Ennek ellenére nagyon rövid időn belül megszületnek a közigazgatási eljárásban a döntések. Az esetleges elhúzóadások oka – különösen az év második felétől kezdve –, hogy az érintettek jogi képviselők támogatásával minden meghozott döntéssel szemben bírósághoz fordulnak. A bírósági eljárás lefolytatásának időtartamára nincs ráhatásuk. Az elmúlt évben a bíróság 9 esetben – ez érint családokat is – függesztette fel az eljárást teljesen bizonytalan időre azért, mert az Európai Bírósághoz fordult előzetes döntéshozatalt kérve, a magyar jogszabályok uniós normával való összeegyeztethetősége tekintetében. Hiába kérte a magyar bíróság soron kívül az Európai Bíróság döntését, semmi esély nincs arra, hogy ez rövid időn belül meg is születik. A másik, hogy az esetek döntő hányadában a magyar bíróság új eljárásra utasítja a menekültügyi hatóságot, az eljárások lefolytatását tehát előlről kezdik. Volt már rá példa, hogy harmadszor is lefolytattak egy eljárást, mert mindig újabb és újabb körülményeket vetett fel az ügyfél a bírósági meghallgatás során. Európai összehasonlításban néha még kritika is éri a magyar menekültügyi hatóságot, hogy túl gyorsan születik meg a döntés. A menekültügyi hatóság arra törekszik, hogy megalapozott és körültekintő döntéseket hozzon, de vannak bizonyos körülmények, amelyekre nincs ráhatása. A szabadidős programok kapcsán elmondta, hogy részben saját forrásból, a szociális munkások bevonásával a menekültügyi hatóság mindig törekedett arra, hogy hasznosan töltsék el a tranzitónában a szabadidőt az ott tartózkodók. Különösen odafigyelnek a gyermekekre. Uniós forrásokat is felhasználnak annak érdekében, hogy a szabadidős programokat megfelelően bővíteni tudják. Megjegyezte, hogy kényszerrel senkit nem tudnak olyan programba bevonni, amiben nem akar részt venni. Ez különösen a felnőtt férfiakra jellemző, őket rendkívül nehéz bármilyen közösségi programra motiválni.

Lehel Balázs röviden bemutatta a Nemzetközi Migrációs Szervezetet. Ez egy kormányközi szervezet, amelynek Magyarország is tagja a '90-es évek eleje óta. Speciális helyzetű szervezet, mert nem civil és nem is állami szervezet, ez meghatározza a nézőpontját és a feladatait is. Olyan migrációs projekteket, illetve szolgáltatásokat végeznek, amelyek egyszerre szolgálják a fogadó és a küldő ország, valamint az ügyfelek érdekeit. A migrációt szélesen értelmezik, az érdeklődésük is széles ebben a témában. Kiemelte ezek közül azokat, amelyek a Munkacsoport tagjainak tevékenységét érinthetik. Végeznek adatgyűjtést, adatelemzést tagállami, bizottsági és Frontex adatokat is felhasználva, ezek az adatok és elemzések nyilvánosak. Továbbá tematikus elemzéseket is végeznek, melyek megtalálhatók az IOM tematikus oldalán. Magyarországon és több más országban is a figyelem középpontjába került az emberkereskedelem témája. Egyaránt foglalkoznak magyar áldozatokkal, valamint több állami és civil szervezettel együttműködve foglalkoznak olyan külföldi állampolgárokkal, akik emberkereskedelem áldozatává válnak Magyarországon. Együtt dolgoznak a Rendőrséggel, a BMH-val, a Baptista Szeretetszolgálattal és több civil szervezettel. Nagyon sok a teendő és Magyarország nagyon sok kritikát és ajánlást kap ezen a területen. Véleményük szerint összefogással az ajánlások nagy része megválaszolható, megoldható, az intézményrendszer komolyan fejleszhető. Ehhez újabb és újabb partnerséget

igyekeznek kialakítani, ebben a témában a közeljövőben az IM-ben fognak tárgyalni. Kiemelte továbbá a gyermekvédelem területét. Az adatok mutatják, hogy a kérelmezők jelentős hányada gyerek, ugyanakkor van sok gyerek, akik már valamilyen elismert státuszban vannak itt Magyarországon. Ebben a témában a fóti gyermekotthonnal, illetve az EMMI-vel dolgoznak együtt. Most zártak egy projektet, és 2019. október 1-én kezdenek egy újabb projektet, amely 14 országban fejleszti a szexuális és nemi alapú erőszak áldozatainak segítésére szolgáló intézményrendszert. 2019. január 31-én adtak be egy pályázatot a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alaphoz, amely szintén migráns gyermekek segítésére szolgál 6 országban. Ezekhez a projektekhez is folyamatosan keresik a partnereket. Elmondta, hogy kormányzati részről bizonytalanság érezhető. Ebben a témában az EMMI lenne a partner, de bizonytalanság érezhető abban, hogy ezek a projektek az EMMI-n belül hova tartoznak, illetve, hogy ezek hogyan egyeztethetők össze az EMMI feladataival. Szakmai oldalról, a fóti gyermekotthon és más szakintézmények részéről érezhető a támogatás. Kiemelte továbbá a munkacélú migráció témakörét. A Szervezet a kifelé irányuló és a befelé irányuló munka célú migráció tekintetében is végez tevékenységet. A kifelé irányuló munkacélú migráció tekintetében felkészítő tevékenységet végeznek, amelynek részeként az elmúlt években országos emberkereskedelem elleni kampányt folytattak az ORFK-val közösen. A figyelemfelhívó kampányt közel 30 milliós eléréssel zárták és nagyon jó visszajelzéseket kaptak. Az ilyen típusú kampányokat folytatni kívánják. A befelé irányuló munkacélú migráció tekintetében elmondta, hogy Magyarországon nagyon sok betöltetlen munkahely van, több különböző kormányzati kezdeményezés is van a helyzet megoldására. Felajánlotta a Szervezet segítségét ehhez. Az IOM-nek 170 tagállama van, sok irodával és sok kifejezetten munkacélú migrációra vonatkozó projektjük van. Képesek a teljes folyamatot végigkövetni és támogatni közösen a küldő és a fogadó országokkal ellenőrzött körülmények között, olyan módon, hogy az mindenki érdekeinek megfeleljen. Ezen a területen széleskörű szolgáltatásokat képesek nyújtani és évtizedekre visszanyúló tapasztalatuk van.

Dr. Felkai László megköszönte a felajánlást és elmondta, hogy a Kormány minden olyan segítséget szívesen fogad – illetve a költségvetés keretein belül önrészt is hozzátesz –, ami a Kormány migrációs politikájával nem ellentétes.

Kováts András megköszönte, a lehetőséget, hogy a Munkacsoport munkájában rendszeresen részt vehet. Elmondta, hogy a Menedék egy civil szervezet, amely 24 éve elsősorban Magyarországon segíti a nemzetközi migrációban résztvevő személyek társadalmi beilleszkedését. A közvetlen segítségnyújtás területén tanácsadó irodán, illetve különböző célzott programokon keresztül igyekeznek a Magyarországon lévő nemzetközi védelemben részesültek, munkavállalók, diákok számára szociális, beilleszkedési problémáikban segítséget nyújtani. Továbbá akkreditált felnőtt képző intézményként interkulturális kommunikációhoz, migrációval való szakismeretekhez kötődő képzéseket tartanak, amelyek nagyon népszerűek. Szociális munkások, pedagógusok, iskolai szociális munkások, rendőrök, biztonsági őrök profitálnak ezekből a szolgáltatásokból. A Menedék foglalkozik alkalmazott kutatással is. Akár hazai, akár nemzetközi szakpolitikát megalapozó információk lehetnek. Több éve dolgoznak egy európai uniós programon, ami a menekültek társadalmi beilleszkedésének indikátorait méri. Ez a nemzeti programnak is része. Most indul egy

kutatási programjuk, amely arról szól, hogy a munkacélú migrációban résztvevőknek milyen lehetőségeik vannak, illetve milyen problémákkal szembesülnek. Ez a terület évről-évre bővül, és a szabályozottság ellenére mindig vannak, akik nem találják meg a számításaikat akár munkáltatóként, akár munkavállalóként. Tapasztalataik szerint hatékonyan lehet segíteni ezekben a folyamatokban még mielőtt nagyobb probléma lenne. A jelenleg folyó munkák, a segítségnyújtás szintjén a kormányzati politikába is integrálhatók. Együttműködnek a menekültügyi igazgatással és reményét fejezte ki, hogy az együttműködés a jövőben is folytatódni fog. A Munkacsoport üléseit jó fórumnak tartja a tekintetben is, hogy itt konkrét szakmai kérdésekre is választ kaphatnak. Elmondta, hogy tapasztalnak egy másik fajta menekültügyi mozgást, amelyben olyan – akár évekkal ezelőtt – elismert menekültek, akik valamilyen nyugat-európai államból, sokszor visszafogadási egyezmény keretében érkeznek Magyarországra. Az esetek legnagyobb részében a Rendőrségtől, a BMH munkatársain vagy segítő szervezeteken keresztül értesülnek arról, hogy valaki érkezett. Ezeknek a családoknak általában semmijük nincs, az irataik sincsenek rendben, se szállásuk, se megélhetésük. Ez intenzív krízisintervenciós munkát igényel, több ember hetekig tartó erőfeszítését jelenti, melynek nyomán általában sikerül stabilizálni, megoldani a helyzetet. Megkérdezte, hogy lenne-e arra lehetőség, hogy a szállítást, toloncolást megelőzően kapjanak a magyar hatóságok, és a hatóságokon keresztül a Szervezet információt arra vonatkozóan, hogy érkezni fog egy család. Ez nagyon nagy segítséget jelentene. Továbbá jelezte, hogy egy kormányzati program keretében érkeznek Magyarországra venezuelai állampolgárok, némelyikük meglehetősen nehéz helyzetben. Azt tudják, hogy ez a program a Magyar Máltai Szeretetszolgálat kezelésében van, de nincs egyéb információjuk arról, hogy mi történt ezekkel az emberekkel. Kezdeményezte szakmai egyeztetést összehívását ezzel a témával kapcsolatban. A Brexit kapcsán kormányzati iránymutatást kért arra vonatkozóan, hogy a 2019 januárjában hatályba lépett törvénymódosításból azt szűrik le, hogy a nemzeti letelepedési engedély a korábbi gyakorlathoz képest jóval szűkebb társadalmi csoport számára lesz csak elérhető és van egy erős terelés az EK letelepedési engedély irányába. A nemzeti letelepedési engedély esetében explicite megjelenik az, hogy ha és kizárólag Magyarország érdekeit szolgálja az engedély megadása. Megkérdezte, hogy ez egy kivételes gyakorlat a státuszrendezésre vagy főszabályként elmondható, hogy a brit állampolgárok a nemzeti letelepedési engedély felé menjenek. Az új koncepcióban kiket látna a kormányzat a nemzeti letelepedési engedély birtokosaként?

Dr. Felkai László a venezuelaiak vonatkozásában elmondta, hogy továbbra is jelentős számban érkeznek, folyamatosan nő a nemzeti letelepedési engedélyben részesítettek száma, a Kormány újabb forrásokat fog erre a célra biztosítani. Ígéretet tett rá, hogy a jobb koordináció érdekében személyesen vagy egy munkatársa útján felveszi **Kováts Andrással** a kapcsolatot. A nemzeti letelepedési engedéllyel kapcsolatosan elmondta, hogy 8-10 évvel ezelőtt, amikor ez a jogintézmény bevezetésre került, az lényegében a határon túli magyaroknak biztosított legitim tartózkodási formát. Azóta a kettős állampolgárság intézményével ez a probléma megoldódott, ilyen szempontból a nemzeti letelepedési engedély kezd kiüresedni. Szakmai körökben az is felmerült, hogy van-e értelme ezt az intézményt fenntartani. A britek mindkettőt kaphatnák. Amennyiben a Kormány jóváhagyja, a nemzeti letelepedési engedélyt

célozzuk meg, de utána átválthatnak EU-sra is. Jogilag ennek a feltételrendszerét kell biztosítani számukra a törvénymódosítással.

Dr. Végh Zsuzsanna válaszában elmondta, nem látja annak akadályát, hogy egy korábban a magyar hatóság által védelemben részesített személy Magyarországra történő visszatérése esetén közreműködjenek a segítséget kínáló civil szervezethez történő eljutásban. Ennek feltétele azonban, hogy a visszatérés tényéről értesüljenek. Ígéretet tett rá, hogy amennyiben a BMH-nak van információja, közvetíteni fog a kapcsolatfelvételben.

Lehel Balázs elmondta, hogy az elmúlt két évben a KKM-nek és más állami szervezeteknek nyújtott képzéseik sikeresek voltak. Egyre több hívást kapnak emberkereskedelem áldozataival kapcsolatban, akik külföldön tartózkodnak és szeretnének hazajönni. Nő a számuk azoknak is, akik valamilyen okból külföldön ragadtak. Ezekben az esetekben is tudnak segíteni, de az erre elkülönített forrás nem elég arra, hogy minden ilyen típusú igényt kezelni tudjanak. Bátorítja a külképviseleteken dolgozókat, hogy jelezzék ezeket az eseteket, mert tudnak ebben segíteni. A venezuelai helyzet kapcsán is felajánlotta az IOM segítségét.

Dr. Bodgál Ildikó, a Pénzügyminisztérium Munkaerőpiaci Szabályozási Főosztályának munkatársa elmondta, hogy a kormányzat is kiemelten kezeli az áldozattá válás kérdését. A munkaerőpiac keretein, a szabályozás és tájékoztatási kereteken belül kampányokat, tájékoztató tevékenységet folytatnak az áldozattá válás és a migrációs mozgások negatív hatásainak csökkentése, enyhítése érdekében. Örül, hogy nem kormányzati szervezetek is bekapcsolódnak ebbe a tevékenységbe, nyitottak az együttműködésre. Különösen azért, mert ez a tevékenység nem csak a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által jelenik meg, hanem az Európai Foglalkoztatási Szolgálat (EURES) tagjaként is.

Horváth Sándor a Baptista Szeretetszolgálat képviselőjében megkérdezte, hogy várható-e a jövőben a 2017-eshez hasonló elsősorban a gyermekek, de a felnőttek foglalkoztatásával is kapcsolatos program a tranzitónákban. 2017-ben EMMI által támogatott program volt.

Dr. Végh Zsuzsanna válaszában elmondta, hogy a jövőben tervezett programok között szerepel egy elképzelés ebben a témában, amelyről a gondolkodás fázisában vannak.

Szél Alice a Magyar Vöröskereszt képviselőjében elmondta, hogy folyamatosan jelen vannak a tranzitónákban és a szűkülő források ellenére is segítenek, jelenleg a Nemzetközi Vöröskereszt forrásaiból. Megköszönnek minden jelzést más szervezetektől, az olyan személyekről, akik különös védelemre szorulnak. Esetleg egy lelki gondozás során jobban megnyílnak, és olyan dolog derül ki, amiben tudnának segíteni. A dublini ügyekkel kapcsolatban elmondta, hogy a visszatérítésekről más vöröskeresztesektől értesülnek. Jelenleg nincsenek integrációs programjaik, mert a krízisellátás kimeríti az erőiket. Továbbá elmondta, hogy a Vöröskereszt hálózatán belül értesültek arról, hogy Ukrajnában növekvő számú embert látnak el. Megkérdezte, hogy Ukrajna felől milyen mozgások várhatók, vannak-e erről adatok.

Dr. Felkai László a dublini visszaadásra reagálva elmondta, hogy a magyar álláspont e tekintetben változatlan, Görögországot biztonságos országnak tekinti. Mivel ebben következetes az álláspont, ezért a számuk minimális.

Dr. Végh Zsuzsanna hozzátette, hogy a Dublini rendszer az Európai Unióban nem igazán működik, Magyarország tudott élni a visszaküldés lehetőségével és 2018-ban 53 személyt adott át másik EU-s tagállamnak, ahol egyértelműen bizonyítható volt a tagállam felelőssége az eljárás lefolytatásáért. Felvállalt felelősség volt Magyarország tekintetében is, de sikeresen végrehajtott transzfer nem történt, mert eltűnt a küldő országból az érintett személy.

Dr. Felkai László elmondta, hogy Ukrajnában az illegális migráció minimális. A határőrizet ukrán viszonylatban is zárt. Egyelőre nincsenek Ukrajnából érkező migrációs problémáink.

Dr. Felkai László megerősítette, hogy Venezuela ügyében jelentkezik. Jelezte, hogy a statisztikai adatok február végétől érhetőek el. Majd további hozzászólás hiányában az ülést lezárta.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: Szabó-Princz Viktória titkárságvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Jóváhagyta: Dr. Felkai László közigazgatási államtitkár, BM

Dr. Végh Zsuzsanna főigazgató, BMH